

Dorota Lipińska
Biblioteka Politechniki Krakowskiej
EBIB

Beata Antczak-Sabala
Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu
EBIB

Felieton

Po dziesięciu latach na łamy „Biuletynu EBIB” wraca temat bibliotekarzy niepublicznych szkół wyższych (nsw). Na wszelkiego rodzaju spotkaniach – konferencjach, warsztatach, daje się odczuć ich entuzjazm, zaangażowanie w tworzenie nowoczesnych, nastawionych prokliencko bibliotek, integrację i otwartość wobec bibliotekarzy z innych środowisk. Słowem to, co zauważył także redaktor majowego numeru, z roku 2003, Marek Jurowski¹.

Wydaje się, że w tym czasie biblioteki „okrzepliły”, osiągnęły swój docelowy kształt organizacyjny, znają i realizują najważniejsze cele: istniały i będą istnieć dla studentów. Wpisały się w nowoczesne trendy bibliotekarstwa — spora część z nich to niewielkie, lecz kompleksowo zautomatyzowane, bogato wyposażone placówki. Dobrze wypełniają zadania informacyjne, edukacyjne i promocyjne. Są znane w środowisku bibliotek. Jednak część problemów, może poza tymi, które zawsze istnieją w początkowej fazie rozwoju organizacji – w tym przypadku nowo powstałych szkół wyższych, niestety pozostała, inne jeszcze doszły.

Pierwszy z problemów, który dotknął wszystkie biblioteki – to spadek czytelnictwa. Studenci rezygnują z tradycyjnej lektury podręczników na rzecz materiałów w sieci. Kolejny – trudność dotarcia do kadry dydaktycznej, której zaangażowanie w sprawy biblioteki jest kluczowym warunkiem realizacji procesu dydaktycznego. W dalszym ciągu brakuje jasnych ścieżek awansu. Nie ma aktu prawnego, na którym pracodawca musiałby się oprzeć przy budowie systemu awansu bibliotekarzy. Odrębny problem to kryzys gospodarczy, na który dodatkowo nałożył się niż demograficzny.

Są to zjawiska wyjątkowo niekorzystne dla szkolnictwa, szczególnie dla niepublicznych szkół wyższych. Dodajmy, że o ile kryzysu gospodarczego nie dało się przewidzieć, o tyle niż demograficzny nie powinien być niespodzianką dla kadry zarządzającej nsw, a jednak obecna sytuacja wcale na to nie wskazuje. W związku z likwidacją i łączeniem tych szkół wielu bibliotekarzy traci pracę, pozostali muszą zaciskać pasa, gdyż często pierwszym punktem na liście oszczędności jest biblioteka – budżet na jej zasoby, etaty. Dla wielu uczelni, a więc i zatrudnionych w nich bibliotekarzy, kolejna dekada będzie decydująca. Warto zapoznać się z rozwiązaniami proponowanymi w zmienianej ustawie *Prawo szkolnictwa wyższego*, by uzmysłwić sobie, na ile mogą one dotknąć uczelnię będącą naszym pracodawcą. Poniżej przytaczamy prognozę struktury szkolnictwa na kolejną dekadę.

---

¹ Felieton. *Biuletyn EBIB* [on-line]. 2003, nr 5 (45): Biblioteki wyższych szkół niepublicznych — problemy i nowe rozwiązania organizacyjne [Dostęp 18.05.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/45/felieton45.php>.

Prognozowana struktura szkolnictwa wyższego w Polsce w latach 2012-2023

rok akademicki	Studenci studiów stacjonarnych na uczelniach publicznych	Studenci studiów niestacjonarnych na uczelniach publicznych	Studenci uczelni niepublicznych
2010/2011	47%	23%	30%
2011/2012	51%	21%	28%
2012/2013	55%	20%	25%
2013/2014	58%	18%	24%
2014/2015	61%	17%	22%
2015/2016	65%	15%	20%
2016/2017	67%	14%	19%
2017/2018	71%	12%	17%
2018/2019	74%	11%	15%
2019/2020	76%	10%	14%
2020/2021	79%	9%	13%
2021/2022	79%	8%	12%
2022/2023	80%	8%	12%

Na podstawie Raportu „Wpływ niżu demograficznego na szkolnictwo wyższe w Polsce”, opracowanie własne MNiSW, WAS, 2012

Źródło: Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych [on-line]. [Dostęp 18.05.2013]. Dostępny w World Wide Web:

http://www.bip.nauka.gov.pl/gallery/20/99/20996/20121128_zalozenia_do_zmiany_ustawy_-_Prawo_o_szkolnictwie_wyzszym.pdf.

Na tym tle dość optymistycznie prezentuje się zawartość prezentowanego „Biuletynu EBIB”. Jego autorzy dają swoją propozycję rozwiązania wielu problemów, które trapią nie tylko biblioteki nsw. Na temat współpracy kadry dydaktycznej i biblioteki pisze Ewa Anna Cywińska. Zastanawia się nad przyczynami ciągle niezadowolającego stanu tej współpracy i daje praktyczne rozwiązania służące jej poprawie. Propozycję dla bibliotek, które nie mają opracowanej i wdrożonej ścieżki awansu zawodowego, przedstawia Aleksandra Marciniak. Choć ustawodawca nie bierze pod uwagę bibliotekarzy nsw przy tworzeniu wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania w bibliotekach stanowisk bibliotekarskich, autorka na podstawie własnych przemyśleń skonstruowała system awansu i oceny okresowej bibliotekarzy. Kolejni autorzy, Janina Przybysz i Paweł Pioterek, zbadali kondycję bibliotekarzy nsw, ich plany zawodowe, zadowolenie z pracy. O ważności form pracy pedagogicznej ze studentami, poszerzającej ich wiedzę o świecie, kulturze, uwrażliwiającej na drugiego człowieka, pisze Katarzyna Gradzik.

W części „Badania, teorie, opinie” proponujemy Państwu rozważania Elżbiety Golec-Nycz poświęcone kwestii wymiaru urlopu wypoczynkowego bibliotekarzy, którzy przed wejściem w życie w lipcu 2005 r. ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* byli zatrudnieni na stanowiskach starszego bibliotekarza i kustosa. W kolejnym artykule Magdalena Kokosińska przedstawia dorosłych użytkowników bibliotek akademickich – ich motywacje, zachowania w bibliotece oraz specyficzne uwarunkowania dotyczące ich obsługi, posiłkując się własnym doświadczeniem. Polecamy także artykuł Anety Januszko-Szakiel, Karoliny Imiołek, Aleksandry Fajfer. Prezentuje on źródła finansowania projektów bibliotecznych – temat, który szczególnie powinien zainteresować bibliotekarzy nsw.

Mamy jednak nadzieję, że do lektury „Biuletynu EBIB” zachęciłyśmy nie tylko bibliotekarzy niepublicznych szkół wyższych. Wszystkim życzymy miłej lektury.